

24. Святун О.В. Захист прав та інтересів громадян в практиці органів зовнішніх зносин України : автореф. дис.... к. ю. н. : 12.00.11 / О.В. Святун ; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2011. – 22 с.
25. Сіваш О.М. Дипломатичний захист як форма захисту прав громадян за кордоном / О.М. Сіваш // Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М.В. Яновського і В.С. Семенова, Харків, 27 листоп. 2015 р. : у 2 ч. – Харків, 2015. – Ч. 1. – С. 177–185.
26. Содиков Ш.Д. Анализ проекта статей КМП ООН о дипломатической защите / Ш.Д. Содиков // VIPERSON.RU [Електронний ресурс]. – Режим доступ: <http://viperson.ru/wind.php?ID=644228&soch=1>.
27. Содиков Ш.Д. Институт дипломатической защиты в современном международном прав : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Ш.Д. Содиков. – М., 2011. – 29 с.
28. Хо Фонг Ты. Дипломатическая защита прав граждан за границей : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Хо Фонг Ты. – К., 1987. – 160 с.
29. Шкілевич В.О. Новітні тенденції розвитку в міжнародному праві дипломатичного захисту та практика України / В.О. Шкілевич // Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / за ред. В.Н. Денисова. – К. : Юстініан, 2006. – 672 с.
30. Шуміленко А.П. Сучасна міжнародно-правова практика здійснення функцій дипломатичних представництв / А.П. Шуміленко // Публічне право. – 2013. – № 3. – С. 119–126.
31. Amerasinghe C. F. Diplomatic protection / C. F. Amerasinghe. – Oxford University Press, 2008. – 355 p.
32. Borchard E. M. Diplomatic Protection of Citizens Abroad or the Law of International Claims. –New York, The Banks Law Publishing Co., 1916. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://archive.org/details/thediomaticpro00borc>.
33. Vermeer-Künzli A. As If: The Legal Fiction in Diplomatic Protection // European Journal of International Law. – 2007. – Iss. 18. – № 1. – P. 37–68.
34. Vermeer-Künzli A. The Protection of Individuals by Means of Diplomatic Protection: Diplomatic Protection as a Human Rights Instrument : PhD dissertation / A. Vermeer-Künzli. – Leiden University, 2007.
35. Zieck M. Codification of the Law on Diplomatic Protection : The first eight draft articles // Leiden Journal of International Law. – 2001. – T. 14. – № 01. – С. 209–232.

УДК 341.1

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

TRADE AND ECONOMIC COOPERATION BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND UKRAINE

Палінчак М.М.,

*доктор політичних наук, професор,
декан факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Новак О.О.,

*студент юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Леманинець В.М.,

*здобувач кафедри міжнародної політики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Белякова І.Ю.,

*здобувач кафедри міжнародної політики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Європейський Союз – одне з найбільших об'єднань у світі та один із найбільших ринків. Серед пріоритетних завдань України – інтеграція до Європейського Союзу. Зараз торговельно-економічне співробітництво між Європейським Союзом та Україною перебуває на якісному рівні. У статті досліджено торгівлю товарами та послугами між Європейським Союзом та Україною, статистику експорту й імпорту товарів і послуг. Проаналізовано дані Державної служби статистики та Міністерства закордонних справ України в галузі торговельно-економічного співробітництва. Досліджено проблеми та перспективи торговельно-економічного співробітництва між Україною та Європейським Союзом на цьому етапі розвитку.

Ключові слова: економіка, Україна, Європейський Союз, співробітництво, торгівля, товар, послуга, країна.

Европейский Союз – одно из крупнейших объединений в мире и один из крупнейших рынков. Среди приоритетных задач Украины – интеграция в Европейский Союз. Сейчас торгово-экономическое сотрудничество между Европейским Союзом и Украиной находится на качественном уровне. В статье исследована торговля товарами и услугами между Европейским Союзом и Украиной, статистика экспорта и импорта товаров и услуг. Проанализированы данные Государственной службы статистики и Министерства иностранных дел Украины в области торгово-экономического сотрудничества. Исследованы проблемы и перспективы торгово-экономического сотрудничества между Украиной и Европейским Союзом на данном этапе развития.

Ключевые слова: экономика, Украина, Европейский Союз, сотрудничество, торговля, товар, услуга, страна.

The European Union is one of the largest associations in the world and one of the largest markets. The priority tasks of Ukraine is integration into the European Union. Now, trade and economic cooperation between the European Union and Ukraine is on a qualitative level. The trade of goods and services between the European Union and Ukraine, statistics of the export and import of goods and services are examined in the article. The data of State Statistic Service and the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine in the field of trade and economic cooperation are analyzed. The problems and prospects of trade and economic cooperation between Ukraine and the European Union at this stage of development are investigated.

Key words: economy, Ukraine, European Union, cooperation, trade, goods, service, country.

Таблиця 1
Зовнішня торгівля товарами та послугами України з ЄС у 2016 р.

	2016 р.	2015 р.	2016/2015, млн дол. США	%
ЗТО всього по Україні	90 547,5	89 231,3	1 316,2	101,5
ЗТО з ЄС	35 923,2	33 243,1	2 680,1	108,1
Питома вага в загальному обсязі	39,67%	37,25%		
Експорт всього з України	45 994,2	46 647,9	-653,7	98,6
Експорт до ЄС	16 448,5	15 287,1	1 161,4	107,6
Питома вага в загальному обсязі	35,76%	32,7%		
Імпорт всього до України	44 553,3	42 583,4	1 969,9	104,6
Імпорт із ЄС	19 474,6	17 956,1	1 518,9	108,5
Питома вага в загальному обсязі	43,71%	42,2%		
Сальдо всього по Україні	+1 440,9	+4 064,5	-2 623,6	
Сальдо з ЄС	-3 026,1	-2 668,9	-357,2	

Джерело: Державна служба статистики України

Таблиця 2
Торгівля товарами України з ЄС у 2016 р.

	2016 р. (млн дол. США)	2015 р. (млн дол. США)	Зміни, 2016/2015 млн дол. США	%
ЗТО всього по Україні	75 611,4	75 637,1	-25,7	99,96
ЗТО з ЄС	30 635,7	28 361,3	2 274,4	108
Питома вага в загальному обсязі	40,5%	37,49%		
Експорт всього з України	36 362,8	38 134,8	-1 772	95,4
Експорт до ЄС	13 497,7	13 017,5	480,2	103,7
Питома вага в загальному обсязі	37,1%	34,13%		
Імпорт всього до України	39 248,6	37 502,3	1 746,3	104,7
Імпорт з ЄС	17 138	15 343,8	1 794,2	111,7
Питома вага в загальному обсязі	43,7%	40,9%		
Сальдо всього по Україні	-2 885,8	+632,5	-3 518,3	
Сальдо з ЄС	-3 640,3	-2 326,3	-1 314	

Джерело: Державна служба статистики України

З моменту здобуття Україною незалежності в 1991 р. наша держава та Європейський Союз (далі – ЄС) динамічно розвивають свої взаємовідносини в політичному, економічному, торговельному, енергетичному, транспортному, науковому й технологічному, освітньо-культурному, регіональному, транскордонному секторах, секторі охорони довкілля тощо [1].

Відносини між Україною та Європейським Союзом започатковані в грудні 1991 р., коли Міністр закордонних справ Нідерландів (як головуючої в ЄС країни) у своєму листі від імені ЄС офіційно визнав незалежність України.

Правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво від 16 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.), яка започаткувала співробітництво із широкого кола політичних, торговельно-економічних і гуманітарних питань [2]. Важливим стало те, що Україна 21 березня 2014 р. підписала політичну частину асоціації з метою подальшого вступу до ЄС, а 27 червня 2014 р. – економічну, тобто Угоду в повному обсязі. Визначною датою стало 11 червня 2017 р., коли почав функціонувати безвізовий режим між Україною та ЄС.

Усі ці визначні події в двосторонньому співробітництві ЄС та України є доказом того, що їх співробітництво поглиблюється на різних рівнях та в різних сферах.

Що ж стосується торговельно-економічного співробітництва, то згідно з аналізом даних із 2016 р. Україна та ЄС зміцнювали свої торговельно-економічні зв'язки.

За рік загальний обсяг торгівлі товарами й послугами між Україною та ЄС склав 35 923,2 млн дол. США, з яких

Таблиця 3
Торгівля послугами України з ЄС у 2016 р.

	2016 р.	2015 р.	Зміни, 2016/2015 млн дол. США	%
ЗТО всього по Україні	14 936,1	14 695,5	240,6	101,64
ЗТО з ЄС	5 287,6	5 475,7	-188,1	96,56
Питома вага в загальному обсязі	35,4%	37,26%		
Експорт всього з України	9 631,4	9 551,1	80,3	100,84
Експорт до ЄС	2 950,9	2 859,2	91,7	103,21
Питома вага в загальному обсязі	30,64%	29,94%		
Імпорт всього до України	5 304,7	5 144,4	160,3	103,12
Імпорт з ЄС	2 336,7	2 616,5	-279,8	89,31
Питома вага в загальному обсязі	44%	50,86%		
Сальдо всього по Україні	+4 326,7	+4 406,7	-80	
Сальдо з ЄС	+614,2	+242,7	371,5	

Джерело: Державна служба статистики України

30 635,2 млн дол. США припало на торгівлю товарами, а 5 287,5 млн дол. – на торгівлю послугами (див. табл. 1). Якщо порівняти ці показники з 2015 р., то загальний обсяг торгівлі товарами й послугами між Україною та ЄС склав 108,1%. Експорт товарів та послуг до країн ЄС у 2016 р. склав 16 448,5 млн дол. США, імпорт – 19 474,6 млн дол. США. У двосторонній торгівлі зберігалось негативне сальдо в розмірі 3 026,1 млн дол. США.

За даними таблиці 1 можна зробити висновок, що ЗТО всього по Україні в 2016 р. склав 90 547,5 млн дол. США, тоді як у 2015 р. цей показник склав 89 231,3 млн дол. США, а ЗТО з ЄС у 2016 р. склало 35 923,2 млн дол. США, а в 2015 р. – 33 243,1 млн дол. США.

У 2016 р. головними торговельними партнерами в межах ЄС були Німеччина (6 554,7 млн дол. США), Польща (5 251,4 млн дол. США), Італія (3 437,1 млн дол. США), Франція (2 191,7 млн дол. США), Великобританія (2 024,6 млн дол. США), Угорщина (2 019 млн дол. США), Нідерланди (1 786,3 млн дол. США), Іспанія (1 574,7 млн дол. США), Чехія (1 326 млн дол. США), Румунія (1 162,3 млн дол. США) [3].

Основними товарними групами українського експорту до ЄС у 2016 р. були такі:

- недорогоцінні метали;
- продукти рослинного походження;
- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання;
- мінеральні продукти;
- жири та олії тваринного й рослинного походження;
- деревина та вироби з деревини;
- готові харчові продукти тощо [3].

За даними Державної служби статистики України, ЗТО з ЄС станом на 2016 р. склав 30 635,7 млн дол. США (див. табл. 2).

Що ж стосується торгівлі послугами, то основними партнерами станом на 2016 р. стали такі країни ЄС, як Великобританія (здійснено торгівлю послугами з Україною

на суму 997,5 млн дол. США), Німеччина (812,4 млн дол. США), Кіпр (476,4 млн дол. США), Польща (358,5 млн дол. США) та Австрія (245,7 млн дол. США). Обсяг торгівлі послугами між Україною та ЄС у 2016 р. становив 5 287,6 млн дол. США, або 35,4% загального обсягу торгівлі послугами України (див. табл. 3).

За даними таблиці 3 можна проаналізувати, що експорт з України склав 9 631,4 млн дол. США, а імпорт з ЄС – 5 304,7 млн дол. США.

Основними послугами, які експортувались, були такі:

- транспортні послуги (54,7% загального обсягу експорту послуг);
- телекомунікаційні та комп'ютерні послуги (16,3%);
- послуги з переробки матеріальних ресурсів (11,6%);
- ділові послуги (7,9%) тощо [3].

Основними послугами, які імпортувались, були такі:

- державні та урядові послуги (23,8% загального обсягу імпорту послуг);
- транспортні (21,1%);
- ділові (14,8%);
- послуги, пов'язані з подорожами (10,8%);
- фінансові послуги (10,6%) тощо [3].

Отже, зараз перед Україною стоїть питання зміцнення торговельно-економічних зв'язків із ЄС, а для цього необхідне забезпечення заходів поширення продукції на європейському ринку, визначення шляхів конкурентоспроможності економіки України в умовах торгівлі з ЄС, уніфікація умов стандартизації та сертифікації відповідно до європейських норм, посилення моніторингу якості української продукції.

Україна обрала шлях інтеграції до Європейського Союзу. ЄС є одним із найбільших об'єднань світу та водночас одним із найбільших ринків світу. Тому торговельно-економічне співробітництво України з ЄС є надзвичайно важливим для нашої країни. Проте для поглиблення цього співробітництва Україна повинна забезпечити якість і конкурентоспроможність своїх товарів та послуг у ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галузеві взаємовідносини України з Європейським Союзом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1203031055626/politologiya/galuzevi_vzayemovidnosini_ukrayini_yevropeyskim_soyuzom.
2. Історія відносин Україна – ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zoda.gov.ua/article/1955/istoriya-vidnosin-ukrajina-jes.html>.
3. Міністерство закордонних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-trade>.
4. Торговельно-економічне співробітництво України та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ukraine-eu-trade>.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.eu/>.